

Nuorttanaste

»Gæca dam Ibmel labba,
gutte mailme suddo guodda!«

»Son dagai rafhe su ruosa
varai bokte.«

No. 15.

12. jakkegærdde.

»Nuorttanaste« maksa ovta kruvna jakko-
dagast, blaðde dinggujuvvu juokke poasta-
rappe bokte.

15. August 1910.

»Nuorttanaste« olgusboatta guovte gærde
manost — dam 15ad ja dam 30ad bæive
juokke manost.

Bestujubme, vissesvuotta ja illo.

Jos don oskok, manditi ik læk
don dalle visses du bestujumad ala,
ja jos don læk bestujuvvum, man-
diti ik læk dalle illost.

(Lasse oudeb nummari).

Mon vel addam dudnji ovta
æra gova çajetam diti, maid mon
halidam dudnji muittalet: Ovta
ækked çokkak don buorre mašost
du dalostad; okta olmai boatta
sisa ja muittala dudnji, atte sta-
šonamæistar dam ækked læ sorb-
mijuvvum ruovddemade alde. Dal
heivve nuft atte dat olmai, gutte
dam saga bukta, læ okta, gæn
birra celkkujuvvu, atte son lavve
gielestet ja læ mudoige okta sat-
tedokko olmuš. Jakakgo don dai-
he gæččalaggo don obba jakketge
dam olbmai? „Im eisege,“ vas-
tedak don. „Mon dovdam dam
olbma ila burist dasa, atte mon
sudnji im galgaši jakket.“ Mutto
cælke mudnji dal, moft diedak
don, atte don sudnji ik jake. Læg-
go dat du ječad ala gæččam bok-
te — du osko ja du dovdoi ala
gæččam bokte? „I læk,“ vastedak
don. „Mutto mon jurdašam dam
olbma ala, gutte dam saga buv-
ti.“ Oanekažat dastmannei boat-
ta okta du grannain ja cælkka:
„Stašonamæistar læ sorbmijuvvum
ovta galvvovavnost, mi su bagjeli
vuji.“ Manneļgo son læ olgus-
mannam, gulam mon du cælkke-
men: „Dal mon dadde muttom
muddoi jakam; dastgo mon im
muite, atte son læ mu bættam

æmbo go ovta gærde, vaiko mon
læm dovdam su mannavuoda ra-
jest.“ Dal jæram mon fast: Læi-
go dat damditi atte don gečček
du oskod ala, go don diedak atte
muttom muddoi jakak dam maid
son muittali? „I eisege,“ vaste-
dak don, „mutto mon jurdašam
dam olbma karaktera.“ Illa læi
dat olmai guoddam vieso ouddal-
go goalmad persovna boatta sisa,
ja songe maidai muittala dam
sæmma issoras saga. Mutto de
cælkak don: „De dal de ja-
kam, go don muittalak, de oažom
mon vissasmattujume dam ala,
atte læ duotta.“ Fastain gærdom
mon mu gačaldakkan: Mast die-
dak don, atte dat sakka dal læ
duotta? „Dast mon diedam, mag-
gar persovna son læ,“ vastedak
don. „Son i læk goassege bæ-
ttam mu, imge mon jake son goas-
sege dam dakka.“

Aido jure sæmma lakai læ
evangeliumin, dam mon jakam
dam persovna diti, gutte mudnji
dam „ilolaš saga“ bukta. Jos mi
olbmui duodaštusa vuostaivalddep,
de læ Ibmel duodaštus stuoreb;
dastgo dat læ Ibmel duodaštus,
maid son læ duodaštam su bar-
nes birra — — — Gutte i os-
ko Ibmeli, son læ dakkam su gie-
lastallen, dainago son i læk os-
kom dam duodaštusa ala, maid
Ibmel læ duodaštam su barnes
birra. (1 Joh. 5, 9). Abraham
oskoi Ibmeli ja dat rekinastujuv-
vui sudnji vanhurskesvuottan.
(Rom. 4, 3).

Okta moraštægje siello celki
muttomin ovta Hærra balvvalæg-
jai: „Vuoi, olmai, mon im nagad
oskot.“ „Vai nu,“ vastedi nubbe,

„gæn don ik nagad oskot!“ Son
javotuvai. Son læi oaiveldam,
atte dat audogassandakke osko
ferte læt juoga, maid olmuš
ferti dovdad ječas lutte, jos son
visses galgai læm albmai bæssat.
Oske aellassi gæčča dam ælle
bæstai ja su ollašuttujuvvum bes-
tujume dakkoi ja jaskadet guldala
dam oskaldas Ibmela duodaštusa
dam birra. Jesusa ala gæččam
læ dat, mi rafhe bukta vaibmoi.
Go olmuš su muodoides jorggala
bæivaš vuostai, de su suoivvan
šadda su sælgebællai. Ik don sa-
te gæččat du ječad ja du bæstad
ala oktanaga.

Nuft læp mi dal oaidnam,
atte dat læ dam buristsivdne-
dovvum Ibmel barne persovna, gæsa
mi galggap dorvastet. Su olla-
šuttujuvvum bestujume dakko
bukta migjidi agalaš bestujume.
Ibmel sadne sin birra, gæk oskok
su ala, adda migjidi vissesvuoda.
Jesus Kristusest ja su ollašuttu-
juvvum bestujume dagost gavnam
mon bestujume gæino, ja Ibmela
sanest gavnam mon bestujume
diedo.

„Mutto jos mon læm bestu-
juvvum,“ cælkka dam blaðe lok-
ke, „moft matta dalle læt, atte
mu dovdok ja guoratallamak læk
moaddelagačak? Davja massam
mon buok ilo ja duttavašvuoda,
ja muttom in jorralam mon ja boa-
dam lika čiegnallassi, go mon leg-
jim ouddalgo jorggalusa dakkim.“
Na nu galle. Dat dal bukta min
dam goalmad oase ragjai, nama-
lassi

bestujume illo.

Don oainak čala oapata, atte
sæmma aigest go don læk bestu-

jüvvum Kristusa ja su ansašame diti ja vissesvuoda dam birra oazok Ibmel sanest, de læk don bajasdollujuvvum ilo ja duottavuoda siste Bassevuoiņa bokte, gutte assa juokkehaža siste, gi bestum læ. — Dal galgak don muittet, atte juokke olmuš, gutte læ bestujuvvum, mieldesguodda „oaže,“ d. l. dam bahas luondo, maina son læ riegadam, ja mi algga ječas čajetet dalle juo, go manna ædne askest vælla. Bassevuoiņa oaže vuostai čuožžo dam oskolaža lutte ja morašta go oažže bæssa raddet jurddagid, sanid ja dagoid. Go oskolažak vagjolek gelbolažat Hærra siste, de Bassevuoiņa ouddanbukta sin vaimoin su buristsivdneduvvum šaddoid: rakisvuoda, ilo, rafhe j.n.v. Mutto jos kristalažak vagjolek oazalažat ja mailme vuoge mielde, morašta Vuoiņa, ja stuoreb daihe uceb mærest dak šaddok šaddek vaillot.

Don gutte oskok Ibmel barne ala. Mon bijam dam aše naft du ouddi: Kristusa lonastusa barggo ja du bestujubme čuožžoba ja gæččaba særvvalagai. Du vagjolus ja du illo čuožžoba ja gæččaba særvvalagai.

Go Kristusa lonastusa barggo gæčča daihe duššen šadda (mutto dam dat i daga goassege, Ibmeli gito), de læ maidai du bestujubme duššam. Go don du kristalašvuodast vagjoleadinad gæččak (læge varrogas amas nuft gævat), de dallanaga du illo muosetuvva. — Celkkujuvvum læ dai vuostas mattajegji birra, atte si vagjolegje Hærra balost ja Bassevuoiņa læi sin mielde (Ap. dag. 9, 31) ja fast: „Mattajægjek devdujuvujegje iloin ja Bassevuoiņain“ (Ap. dag. 13, 52).

Lækggo don dal aiccam du boasto ibmardusad, don læk doivvom, atte illa læ dat sëmma go bestujubme, vaiko dak læba guokta sierranas dinga. Go don gocekattes boddost diktet moare ječad bagjel vuottet ja miela luittek mailmalažžan šaddat, ja daggo bokte moraštatek Bassevuoiņa ja massek du ilod, de jurdašegjik don, atte dal læ maidai du bestujubme mannam; mutto

mon gærdom fastain: Du bestujubme bisso Kristusa lonastusa bargost du oudast, du vissesvuotta dam bestujubme harrai bisso maidai, dainago sadne nuft cælkka; mutto du illo vaimost læ dam mærrai go don gulolaš læk Bassevuoiņi. Jos don Vuoiņa moraštattak, de fertte diettalas ilo sagjai moraš doyddot du vaimo siste. Go don nuftgo Ibmel manna daggak juoida, mi moraštatta Ibmel Bassevuoiņa, de læ du særvvevuotta Ačin ja su barnin bodkijuvvum, ja dušše dalle, go don ješječad dubmik ja dovdastak du suddod, matta dat ilolaš særvvevuotta suina fast odasmattujuvvut.

(Lasetuvvu.)

Maggar jedditus!

Nuftgo baiman galgga son gæččat su aelos; su gičtagavvasis galgga son čokkit labbaid. Es. 40, 11.

Jurdaš, maggar jedditus, go olmuš su vaimos sævdnjadasast ja værrevuodast ja bærgalaga gavvelvuodast doyddo ječas oagjebasmættomvuodast ja balost lappumest ja guđdujuvumest — maggar jedditus, go Hærra cælkka, atte son ješ aiggo læt min baiman! Jurdaš, maggar jedditus ovta vaivan suddolažži, gutte doyddo su hæjos famost buok dingain. Kristus govveda suddolažaid savcean, gæid buorre baiman son læ, gutte ouddal oaffarušša hægas, ouddalgo oaidna, atte savcak roappanek. Maggar jedditus, atte son, gæst læ »buok fabmo sikke almest ja cædnam alde,« læ baiman savcaidi, son morašta dai oudast. Maggar oagjebas laiddimbadde buok daid »smavva gandai,« manen Esaias namata sin, gæk giksašuvvujek gačaldagain: »Čajetakgo don savcaidi dam rivtes gæino; mænnođakgo don savcaiguim riektä?« Maggar jedditus atte æigaduššat dam ouddamærka Hærrast aldest, gutte cælkka: »Mon læm dat buorre baiman.« Dam oaiivebaiman oudast ferttep mi ja juokkehaš sogjalattet ječamek; muđoi mi æp læk makkege buorre baimanid.

Olbmuidi læ alo bajasgessujub Ibmel bælest dasa atte sattet cælkket: Allus mu datto šaddus, mutto du, Hærra; oapat mu sojatet mu jurddagid ja oaiivelid du jurddagi vuolde.

Dam vides mailmest.

Amerikapoasta buollam.

Kristianiai bođi gieskad dušše okta poastasækka Amerikast, vaiko dabalažat lavvijek boattet 10—15 sækka. Dam ovta sækast læi rekommanderijuvvum poasta, ja poastast læi buollamhagja. Poastadoaimatus læ ožžom diettet aše dasa. Poasta bođi Newyorkast ovta franskalaš poastadampa mielde Havre gavpugi Frankrikast. Matke alde gavpugest nubbe poastabaikkai læi dolla boattam luovos poastavavnost, ja ollo poasta buli ja billašuvai.

Kina balkaša duššaduvvum

darolaš miššonstašonaid.

Dagjag go moivve læi Kinast, de legje moivvijægjek dobbe billedam ja boalddam girkoid, sardneviesoid ja miššonstašonaid, mak gulle darolaš miššonselskappai, rekinastum 130,000 kruvna vahag. Dal muittaluvvu, atte Kina raddetus aiggo balkašet dam vahaga.

Javotaga 31 jage.

Muttom baikest Amerikast jami gieskad okta 67-jakkasaš olmai, gutte 31 jakkai i læk sardnom ovtage sane, vaiko son i læm gielatæbme, ja sëmma gukka læi son vællam sængast. 30 jage agest suiti son ječas dalo ja vistid, maiguim son burist birggi. Mutto likkotesvuotta bođi. Son fertti guoddet baikes ja su čabba hæstaides. De manai son senggi, jorggali oaive sæine vuostai ja oroi moadde bæivejavotaga ige sardnom maidege.

Olbmuok bigje borramuša sudnji bævde ala sænga balddi, mutto æska dalle, go son læi lakka jame nælggai, likkai son bajas, borai ja manai olgus. Dam dagai son juokke ija, dasačigo son muttomim njalakasti galljamest ja doji giedas. Dam rajest vællai son čadag sængast ja i bigjam su juolges olgobællai uksalasa. Su divšodi okta su oabain, gutte læi læska. Ouddalgo son jami, viggai son raččamin oazžot moadde ærrosane oabbasis, mutto i likkostuvvam. Gačaldak, læigo son miellabuocce vai i, læ læmas manga Amerika dietto-olbmast, mutto i læk sattam čilggijuvvut.

Dam olbmai læ ællem læmas garttan bæččaden.

Divras dollavavno-billetta.

Okta rigges engelas olmai bođi gieskad dampa mielde Kristianiäi. Go son i ollin dam vavno, man mielde son galgai, ja son i dattom vuorddet nubbe bæivvai, de dinggoi son sierra lokomotiv-vavno ja vela ovta vavno aldsešis ja su matkeskipparidi. Dat mavsi 1512 kruvna dam njälja olmai.

3 čevrra ovta baččemest.

Muttom olmai Mada-Norgast bači gieskad ovta stuora čevrra. Dasto maŋelaš bači son 3 čevrra, ja buok 3 gačče ovta baččemest.

Dappatadnem.

Hollandalažak læk dak olbmuk, gæk ænemusat borgotek duppata; Hollandast borgotuvvu 3400 gram duppat juokke olbmu ala jakkasažat.

Boares lagjo-olmai.

Muttom olmai Mada-Norgast, gæn namma læ Syvert Buneset, devdi mai manost 92 jage. Son bargga ain ja doalla dalo ovtain vække-nissonin. Gieskad vađoi son lišša dego nuorra olmai.

Girkkominister Qvigstad ja æmed
Tromsast doalaiga 4. august silbba-hæjaid.

Min universitetast

læk dal 70 professorä. Dat boarrasæmus læ 83 jage ja dat nuoramus 32 jage boares.

Norga boarrasæmus olmai.**114 jage boares.**

Abel Lind Eliassen læ gal vissa Norga boarrasæmus olmai. Son læ riegradam 1796, ja læ dalle 114 jage boares. Su riegradambæivve i dittujuvvu, go Abel ješ i multe dam.

Abel Lind Eliassen læ riegradam Vaagain, Lofotast. Son læ stuora, raves olmai ja læ olba su ællemagestes læmaš dærväs ja famolaš. Ain læ son dam mađe virkoi, atte manna daloi mielde ja oažžo mielke ja æra darbbašid. Son læ læmaš naittusest 3 gærde, vuostas gærde 35-jage agest ja maŋemusta su dalaš akain 16 jage gæčest. Sust i læmaš oktage manna.

Nissonak ja duppat.

Muttom engelas doavter, professor Osler, læ gieskad saga doaladedin

mærkašam, atte doaktarak min aige davdai bokte nissoni lutte fertijek iskat adneko si duppata.

Osler arvvala, atte dak garra vaibmodavdak ja mieldečuoovvo balok bottek duppathborgotallamest. Son namata maidai, atte okta nieidda, gutte bæivalažat borgoti 25 cigaretaid, gilalai juokke idded daggar hirbmos vaibmobakčasa, atte son i sattam garvvo-det bagjelasas.

Dat sæmma doavter čuožota, atte duppatadnem navcatutta olbmu, ja atte dat oaneda ællemage. Son læi fuobmašam, atte golmas su lakkasin legje jabmam dam sivast, vaiko dak legje dærväs ja raves olbmak. Son ravvi damditi nissonid šaddamest duppatslavan, dainago dat læ rašeb bælle.

*

Nuft celki dat doavter duppat birra, ja duotta dat læge gal. Mutto i duppatadnem læk varalaš dušše nissonidi; dat læ maidai dakkam manga nuorra, virkos ja raves olbma ječas slavan. Olbmai bælest dat æska riekta adnujuvvu, ja muttomak vela borrek dam dego laibe — vaiko dast i læk mikkege biebmoid. Dasto vuost goareda dat olbmu, bukta davda ja apetutta rubmaša, ja dasto vela læ olgogollon daidi, gæina uccan varre læ dam oastet.

Damditi lifče dat savvamest, atte olbmak maidai æi galgaši harjetet ječasek duppati, ja de šaddekge dam slavan, sikke bipo-borgotæme ja duppatborrama bokte.

Stuorab værro rieban.

Šivitdoalo oudedan sœrvve arvvala lagamuš boatteaigest saddet gaibadusa rađdetussi ja stuoradiggai aledam varas væro riebanest, mi maŋemusta læ hæredam sagga ja læ stuora hettetussan spiridoallami.

Værro gumpest, gietkest ja albbasest læ dal 25 kruvna, mutto riebanest dušše 2 kruvna, vaiko dat læ min varalæmus borrespire ja dakka sagga stuorab vahaga go guovčea.

Nuft gukka go rieban-værro læ nuft uce, de i læk vuorddemest, atte dat galgga gœppanet min ædnamest. Dat værro, mi dal læ riebanest, læ aibas uccan. Værro ferte aleduvvut 10 kruvni, jos galgga gannatet olbmuidi gæpedet riebanid. Ja dal læ aigge algget dam ala barggat.

Kolera Ruosaednamest

hæreda æmbo ja æmbo. Muittaluvvu, atte muttom gruvvabarggo-baikin læk 3000 olbmu doppitallam kolera, gæina 1200 læk jabmam. Petersburgast buocajegje gieskad ovta jandurest 48 olbmu, gæina 24 jabme. Dal læk okti-buok Petersburgast 755 kolerabuocce.

Gordnešaddo Ruosaednamest

šadda 30 procenta uceeb dam jage go dibma. Gal jaffogalvvo ain šadda dalle divras.

Amerikast vaiddaluvvu

gukkes goikadagai diti. Muittaluvvu, atte Davve Dakotast læk gordnebældok nuft ollo gillam goiko, atte illa daiddek oažžot nokka gilvagornid boatte jakkai.

Frankrikast maidai vaiddaluvvu garraset hæjos jakkodaga diti sikke suoidne- ja gordnešaddo dafhost. Vuost læi dobbe dalvve liegas, mutto dam sagjai læi fast gæsse čoaskes ja arvvai, nuft atte šaddo læ vahaga gillam. Gordnešaddost læ nisojaffo bahamusat billašuvvam, mutto i favdnadet mana potetosšaddoin. Man ollo uceeb sisaboado gordnešaddo adda dam jage Frankrikast, læ vuost arrad cælkket.

Buollevine oaffar.

Okta olmai Fredrikstadast, gutte læi bigjum arresti jugišvuoda ja fastes ællem gævatusa gæčeld, gavdnui dasto jabmam dokko. Son læi jukkam sprita nuft ollo atte jami.

Fastain okta oaffaruššam ječas hæga buollevidnai. Goas aiggok olbmuk hæittet dam mirko navdašæmest ja dam bokte oanedæmest ællembivdæsek ja duššadek sikke rubmaša ja sielo agalažat? Æigo læk vela olbmuin čalmek rappasam oaidnet dam duššadægje famo, mi oainos jabmemi doalvvo? Igo dat læk suddo ja hæppad diktet ječas šaddat jukken ja adnet su navcaides dam balvvalussi — mi gal farga doalvvo dierme vuollai? Dat læ sikke našona hæppad ja vuolasnjæiddem, atte navdašet buollevine ja oaffaruššat nuorravuoda beivides jugišvutti. Dam dietta juokkehaš.

Damditi berre dal ravvijuvvut: Ale alge buollevine jukkat ja ale harjet ječad ja ærai dasa! Batar dast erit ja jorggal dasa sælge! Don nuorra gandda, gæst læk du apek ječad valdest, ale læge nu jurdašmettom

ja skievtotæbme du dærvasvuodad diti, atte algak jukkat dam mirko. Ale gulddal fillijegji jiena — ale læge nu mieđamanas daidil! Muite, atte dat bukta du bagjeli garrodusa ja likkotesvuodad! Ja maggar šadda du ællem? — dušse varnotæbme — dievva heđin ja gattamušain — don suoppaduvak — obba du ællemaigge læ boas-tot golatuvvum, — buollevidne duššadi sikke sielo ja rubmaša. Likkolaš dat, gutte vela rabba Ibmelest armo bivddet ja adno suddoides andagassi — ja dam son ainas oažžo, gitujuvvum lekus Ibmele!

Akka ja 11 mana sisamuvrijuvvum 5 jage.

Rom gavpugest Italiast muitta luvvu issoras dalo-gævatæbme, maid poletia læ fuobmašam. Okta rigges olmai læ su boaižo bæle orro viesostes doallam 5 jage akas ja 11 mana dego arestast. Juokkehaš sist læi muvrijuvvum sierra ješ gutteg ladnjásis, borramuša ožžu si čađa luvkaraige. Go dak likkotes olbmuk gavdnujegje, de legje si sagga ruoidnam ja šaddam dego jamečak. Olmai ješ čokkai ija bæive bissoin ja modin bædnagin hettim varas sin boatemest olgus. Muittaluvvu olmai læi miellabuocce.

Stuora čacedulvek

læk dakkam ollo vahaga Japanest. Obba ædnamgavpugak læ duššam ja ollo olbmuk lævvanam. Oaivvegavpugest læk 30,000 vieso čacest.

Okta bogstavabardde

Kristianiast lævvanai gieskad go galgai gagjot barnes. Bardne gagjujuvui.

Go boadnja ja akka læiga suoladam buollevine.

Gieskad læi okta olmai ja su akka Stavangerest suoladam whisky (muttom sorta vine), go bođiga dampast gaddai. Boadnja læi coggam 6 lasko biktasides sisa ja akka maidai muttom moadde. Gaddai boaddedin cuovkkani okta laskoin, maid akka læi guoddemen, nuft atte vidne golgai biktasi sisa. Go son bođi kaja ala, de čalgai okta lasko buvsa sisa. Olbmuk kaja alde diettalas oidne færrana ja læi stuorra illo dai likkotes suoladegji diti. Boadnja viegai muttom vissoi čiekkat laskoides ja manai akas væketet. Akka læi čuožžogoattam

ovta sagjai dego navllijuvvum, go laskobittak algge čoappat nake. Manemusta fertti akka čoavddet vuolpoid ja valddet olgus laskobittaid. Dasto garvvodi son fast ja manai geidnosis. Nuft dat gævva, go olmus vigga mannodet gudnetesvuodain, ja dat læi buorre oappobitta dam olbmuguoktai nubbe havvai.

Gæsa gullek 59,000 kruvna?

Premieobligasjon-lotteria stuoramus vuoitto 20,000 kruvna læ ain čuožžomen lotterias. Dat læi 1. juli gæsem 1907. I læk gavdnum vuoitte daihe æigad daid ruđaidi. Lotteria i dnosta bajasaddet serie ja obligasjon nr. blađin, dainago farga sattek gavvelvuodain muttomak viggat aldsesek ožudet dam vuoitto. Čallema bokte lotteria oaivveolbmadi oažžo juokkehaš dieđo dam birra.

Lotterias læk ollo vuoitok, inaidi i læk æigad gavdnum. Jage 1909 loapast legje lotterias vuoitok okti-buok 59,000 kruvna oudi, mak læk viežakætta, mak dieđostge gullek soames likkolaš daihe likkotes diettemætomu muttom sajest.

Balvvalus — gergos vaiko masa.

Muttom engelas pappa lavvi hui burist likot hæstaidi. Muittaluvvu, atte son muttomu, go læi vuogjemen laiggotuvvum hæstain, celki hæsta æigadi: »Dat læ čabba spire. Lægo dat maidai nuft buorre, go dat læ čabbes?» »De læ,« vastedi æigad, »hæsta oažžo bigjat gosaikkenassi ja manenikkenassi; olmuš oažžo gaibbedet hæstast, ja dat læ dallanaga gærgosdoaimatet bargo.« Pappa gæčadi hæsta imaštallamin ja celki dasto læikastallamin: »Mon savašim, atte dat lifči okta latto min girkost.«

Čavča-aigge daina

moaddelagaš ædnamin.

Ædnam alde gilvvujuvvu ja lagjijuvvu mietta jage, maid vissa buokak æi læk doivvom. Januarmanost læk gornek laddam Australias, New Zelandast, Argentinast ja Chilest. Februarmanost lægijuvvu Ostinias ja Bajeb-Ægyptenest, martsmanost Vuoleb-Ægyptenest. Aprilmanost læ čavča-aigge Cypernest, Kubast, Syriast, Persias ja Ucca-Asias. Mai manost Algerest, Centralasias,

Kinast, Japanest, Marokkost, Arabia gaddin, Floridast ja Teksasest. Junimanost Balkanest, Donaustatain, Turkarikast, Grækenlandast, Mada-Ruoša-ædnamest, Italiast, Spanias, Portugalast, Mada-Frankrikast, Kalifornias, Louisianast, Oregonast, Alabamast, Missisippist, Georginast, Tenesest, Virginias, Utahast, Davve- ja Mada-Karolinast ja Missourist. Julimanost Osterreichast, Tuiskalandast, Schweizast, Davve-Frankrikast, Mada-Englandast, Polenest Davve-Ruoša-ædnamest ja daina nuortabæle statain Davve-Amerikast. Augustmanost daina daveb statain Colombias ja Manitobast, Hollandast, Belgiast, Davve-Englandast, Danmarkost ja Gaska-Ruoša-ædnamest. Septembermanost Davve-Ruoša-ædnamest, Ruotarikast, Norgast, Skotlandast, gost čakča muttom baikin bista oktober mannoi. Novembermanost læ čakča Perust ja vimagdecembermanost Bagindias, Birmast ja New Syd-Walesest.

Værreruttasæddalak.

Norga bankost Fredrikshald gavpugest gavdnujegje gieskad 3 værreruotalaš logekruvna-æddala. Maidai Fredriksstad gavpugest gavdnujegje 3 værreruotalaš logekruvna-æddala Norga bankost.

Lincok vuost ja lincok manemusta.

Lincoln ožžuk olbmuk baparid, baparin sæddalid, sæddalin ruđaid, ruđain bankoid, bankoin loanaid, loanain vælge, vælgest raiskidam olbmuid ja raiskidam olmuin fast lincoid.

Gost gafe ænemusat adnujuvu.

Rekinastujuvvum læ, atte jagest 1909 adnujuvui daihe gartai Norgast gafe 5 kilo ja 699 grama juokke olmu ala. Dak ædnamak, gost æmbo gafe adnujuvu go Norgast, læk Hollanda gost adnujuvu 6 kilo ja 952 grama olmu ala, Kuba 6 kilo ja 206 grama ja Ruotarika 5 kilo ja 957 grama. Norga manest boatta Suoma-ædnam, gost gartta 5 kilo ja 626 grama olmu ala, Belgia 5 kilo ja 590 grama ja Dak oktiostastattujuvvum statak 5 kilo ja 380 grama. Dat ædnam, gost uccemusat gafe adnujuvu, læ Japan, gost jagest 1909 gartai 1¹/₂ grama olmu ala.

»Nuorttanaste« čalle, prenttejegje ja olgusadde læ G. F. Lund Sortland, Vesteraalen.